

บทคัดย่อ

การศึกษาภายใต้โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลกระทบของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีต่อสภาพสังคม และวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยการมุ่งเน้นการศึกษาในเรื่องพัฒนาการท่องเที่ยว การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน การตั้งถิ่นฐาน และสภาพวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยแยกกลุ่มผลกระทบตามลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ในการวิเคราะห์ผลการใช้ที่ดินและวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2547 – กรกฎาคม 2547 ในเขตชุมชนเมืองแม่ฮ่องสอน ทำการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ(มุมมองของคนในเขตชุมชนเมือง) จากจากการเอกสาร ตำรา สถิติและแผนที่ ที่มีการศึกษา และวิจัย ไว้แล้ว และจากการออกสำรวจในพื้นที่ การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องเฉพาะด้าน(Key Informant) นำมาประกอบกันเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของข้อมูล ให้สามารถหาข้อสรุปถึงประเด็นผลกระทบที่จะนำไปสู่การศึกษาในเชิงลึกและหาแนวทางจัดการด้วยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระยะต่อไป

สรุปผลการศึกษา พบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ส่งผลกระทบต่อสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นในเขตชุมชนเมืองแม่ฮ่องสอนทั้งในด้านบวกและด้านลบในทางกายภาพ ทางเศรษฐกิจ และทางสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น ที่สำคัญดังนี้ ผลกระทบด้านบวก ได้แก่ การใช้ที่ดิน การตั้งถิ่นฐานของชุมชน และระบบโครงสร้างพื้นฐาน การขยายตัวของธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยว นั้น รายได้จากการเปลี่ยนอาชีพหลักและรอง ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวก การคมนาคมขนส่ง ไฟฟ้า ประปา การสื่อสาร รวมถึงระบบการจัดเก็บและกำจัดขยะของเมือง ทำให้นักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นได้รับความสะดวกสบายจากการท่องเที่ยวภายในเมืองแม่ฮ่องสอนและพื้นที่ใกล้เคียงมากขึ้น

ผลกระทบทางลบ ได้แก่ ความขัดแย้งในการใช้ที่ดิน การบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ ความต้องการพื้นที่ภายในเมืองเพื่อทำธุรกิจการท่องเที่ยวมีมากขึ้นส่งผลให้ที่ดินราคาสูง การตั้งถิ่นฐานและโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาพื้นที่เมืองทางด้านระบบสาธารณูปโภคของเมืองทำได้ยากขึ้นเนื่องจากการขยายตัวของเมืองที่ไร้ทิศทางและปราศจากการควบคุม ทำให้การท่องเที่ยวภายในเมืองเกิดการจราจรมีความหนาแน่นมากขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาความแออัด ปัญหาที่จอดรถ มลพิษและการกำจัดขยะและน้ำเสียของเมืองสู่แหล่งธรรมชาติมีเพิ่มมากขึ้น ในด้านเศรษฐกิจเกิดการครอบงำเศรษฐกิจของคนต่างถิ่นในการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่มีมากกว่าร้อยละ 58

ปริมาณนักท่องเที่ยวในแม่ฮ่องสอนที่สูง มีผลทำให้ผู้ประกอบการต้องสั่งซื้อสินค้าอุปโภค-บริโภค และสินค้าฟุ่มเฟือยอื่นๆ เข้ามาจำหน่ายมากขึ้นเพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว จากการขนส่งและความต้องการซื้อสินค้ามากขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการฉวยโอกาสราคาสินค้าตั้งตามราคา นักท่องเที่ยว ซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนในเมืองได้รับผลกระทบต่อค่าครองชีพ ที่ต้องมีการะสูงขึ้น ทำให้ประชาชนต้องหารายได้มากขึ้นให้เพียงพอกับค่าครองชีพเพิ่มขึ้น